

De vissershaven

Het oude Oostende was oorspronkelijk een vissersgehucht. In het begin voeren de kleine vissersschepen enkel langs de kust en de grootste aanvoer noteerde men tijdens het haringseizoen. In de 16de eeuw startte de vangst op kabeljauw. In de wintermaanden kende men de vangst op sprout. Stilaan werden er grotere vissersvaartuigen gebouwd en werd er steeds verder gevestigd. Vermits het toen nog om zeilschepen ging duurden de reizen soms enkele maanden. Het beroep van visser was een uiterst gevaarlijk beroep. Geregeld verdwenen schepen in de golven of sloegen te pletter tegen ruwe rotsen bij nacht en ontij.

De visserij kende hoogten en laagten. Zo telde men in 1830 in Oostende amper 35 vissersboten. In 1865 waren dat er 158.

De vissershaven was Oostendes grootste troef. Die bestond maar uit een paar handelsdokken en aanlegplaatsen in achterhaven. De vis werd "gemijnd" waar nu het "Mijnplein" gelegen is.

In 1877 zou men langs de Visserskaai een vismijn bouwen met een cirkelvormige vorm, zodat de

Oostendenaars het "De Cirk" (= circus) noemden. De drukte werd er steeds groter, want ook een "vistrein" kwam tot daar gereden.

Omdat toerisme en visserij niet te best samenhoorden, werd er in deze eeuw besloten een nieuwe, moderne vissershaven aan de overzijde van de haven aan te leggen.

Jarenlang werd er aan de nieuwe vissershaven gewerkt. Daartoe moest een volledige wijk onteigend worden. Het was de oude "Vuurtoerenwijk", die de Oostendenaars ook het "negerdorp" noemden. Er woonden immers mannen die er als koolmijnwerkers uitzagen omdat ze kolen aanvoerden en de ketels van de stoomschepen (vooral maalboten en cargo's) moesten reinigen.

De nieuwe vissershaven kon worden aangelegd dank zij de Conventiewet van 1912. Wegens de Eerste Wereldoorlog en allerlei andere moeilijkheden kon eindelijk de nieuwe vissershaven op 15 september 1934 in gebruik genomen worden. De sluis die toegang moest verlenen tot het vlotdok voldeed niet.

De sluis werd vernieuwd maar wegens de Tweede Wereldoorlog pas enkel op 16 juni 1947 in gebruik genomen. Zij heeft een lengte van 137 meter en is 16 meter breed. Het vlotdok dat eerst maar een lengte had van 360 meter werd reeds in 1937 verlengd tot 760 meter. De breedte is 360 meter.

Naast de vismijn is er nog het tijdok.

De oorlog zou heel de vismijn, op het bestuursgebouw na, door bombardementen en latere ontploffingen vernielen. Ook de kaaimuren werden door de wegtrekkende Duitsers opgeblazen. Tevens lagen er gezonken schepen en de machinekamer van de slipway, alwaar vissersschepen hersteld en gereinigd werden, was vernield. In snel tempo werd de vissershaven als levensnoodzakelijk voor Oostende, hersteld.

Tegen 1947 kon men de vissershaven opnieuw gebruiken en in 1951 werden de moderne constructies in gebruik genomen.

De vissershaven van Oostende bestaat uit : een toegangsgeul naar de sluis, de sluis zelf, het vlotdok met de scheepswerven (deze laatste bijna niet meer van tel), een tijdok van 300 m met kuisbank, twee slipways (resp. voor schepen tot 500 en 1.000 ton), de vismijn, de haringhalle. Vroeger was er ook nog een spoorlijn en een verzendingsstation.

Bij het bestuursgebouw is er een openbare kantine. In de vismijn vindt men de verkoopshalle naast de loskaai en ook de talrijke kantoren met pakhuizen van vishandelaars en visverzenders.

Langs de oostzijde van het vlotdok zijn heel wat nevenbedrijven van de visserij gevestigd : zoals brandstofdepots, herstellingswerkhuizen, koperslagerijen, diepvriesfabrieken, visverwerkende bedrijven, touw- en nettenmagazijnen, fabrieken voor visafval (voor vismeel als veevoer) en olieafval, elektriciteitsbedrijven voor scheepsbenodigdheden, enz...

De Oostendse vissersvloot bestond in de jaren 50 uit meer dan 200 vaartuigen, nu zijn er door de buitenlandse concurrentie nog amper een goede 100-tal.

Aan de in- en uitgang van de vismijn prijken grote friezen van de Oostende beeldhouwer August Michiels.

25.08.1977

Omer Vilain

Ere-Stadsbibliothecaris